

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING
QARORI**

**ICHKI ISHLAR ORGANLARINING EKSPERT-KRIMINALISTIKA FAOLIYATINI
ZAMONAVIY ILM-FAN YUTUQLARINI KENG JORIY ETGAN HOLDA YANADA
TAKOMILLASHTIRISH CHORA-TADBIRLARI TO‘G‘RISIDA**

[Ko‘chirma]

So‘nggi yillarda mamlakatimizda qonun ustuvorligini ta‘minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilishga, shaxsning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish, uning sha‘ni va qadr-qimmatini hurmat qilish hamda ushbu sohada xalqaro standartlar va ilg‘or xorijiy tajribani joriy etishga qaratilgan samarali ishlar amalga oshirildi.

Shu bilan birga, jinoyat sodir etishda zamonaviy texnologiyalar va usullarni qo‘llash butun dunyoda tobora ommalashib borayotganligini inobatga olib, shaxsning ijtimoiy xavfli qilmish uchun aybliligini sudda ilmiy-texnik jihatdan asoslangan ishonchli dalillar bilan isbotlash jarayonlarini yanada takomillashtirish talab etilmoqda.

Jinoyatchilikka qarshi kurashish bo‘yicha o‘tkazilayotgan tezkor-qidiruv tadbirlari, tergov va sud harakatlarida dalillarni to‘plashda zamonaviy fan va texnikaning ilg‘or yutuqlarini, xususan kriminalistik ilmiy usul va vositalarni qo‘llash amaliyotini yangi bosqichga olib chiqish lozim.

Sodir etilgan huquqbuzarliklarni zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo‘llagan holda o‘z vaqtida aniqlash va qisqa muddatlarda fosh etish, ashyoviy dalillarning kriminalistik tadqiqotlarini yanada takomillashtirish, shuningdek, ichki ishlar organlari ekspert-kriminalistika bo‘linmalarining bu boradagi imkoniyatlarini oshirish maqsadida:

1. Quyidagilar ichki ishlar organlarining ekspert-kriminalistika faoliyatini yanada takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari etib belgilansin:

zamonaviy fan va texnikaning ilg‘or yutuqlarini, raqamli texnologiyalarni, kriminalistikaning yangi ilmiy usul va vositalarini qo‘llash mexanizmlarini joriy etish, zamon talablariga mos avtomatlashtirilgan kriminalistik axborot-qidiruv tizimlari va axborot bazalarini yaratish;

axborot texnologiyalari yordamida sodir etiladigan huquqbuzarliklar bo‘yicha raqamli ekspertizaning imkoniyatlaridan keng foydalanish, bu borada kriminalistik hisoblarni yuritish;

shaxsga doir biometrik ma‘lumotlar (genomga oid axborot, yuz qiyofasi, qo‘l barmoq izlari) asosida avtomatlashtirilgan identifikatsiya tizimlarini qo‘llash sohasini muvofiqlashtirish mexanizmlarini tatbiq qilish;

tezkor-qidiruv tadbirlari, tergov va sud harakatlarida ashyoviy dalillar tadqiqotining yangi turlari, innovatsion kriminalistik yondashuv, usul hamda texnik vositalarini keng joriy etish, bu borada laboratoriyalar faoliyatini xalqaro standartlar talabiga moslashtirish;

ashyoviy dalillarni isbot qilishda ularning ishonchliligini oshirish bo‘yicha doimiy ravishda ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini amalga oshirish hamda sud-ekspertlik faoliyatiga tatbiq etish amaliyotini yo‘lga qo‘yish;

ekspert-kriminalistika sohasida kadrlarni maqsadli tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish bo'yicha butunlay yangicha samarali o'quv-amaliyot jarayonini tashkil etish, ekspert-kriminalist xodimlarning mavqeyini ko'tarish hamda sud-ekspertlik faoliyatidagi xolisligi va mustaqilligini har tomonlama ta'minlash.

2. Ichki ishlar vazirligining quyidagi takliflari ma'qullansin:

Ichki ishlar vazirligi Ekspert-kriminalistika bosh markazi tuzilmasida ichki ishlar organlarining cheklangan shtat birliklari doirasida Genetik tadqiqotlar va Shaxsning genom axborotini davlat ro'yxatiga olish bo'limlarini tashkil etish;

Ichki ishlar vazirligi ta'sischi ligida o'qotar, pnevmatik, gazli, signal beruvchi, sovuq, uloqtiruvchi va boshqa qurollar, ularning o'q-dorilarini, maxsus vositalarni, o'q o'tkazmaydigan maxsus himoya vositalarini, elektroshok qurilmalari, pirotexnika buyumlari va portlovchi materiallarni sertifikatlashni amalga oshiruvchi davlat muassasasini tashkil etish;

ichki ishlar organlarining ekspert-kriminalistika bo'linmalariga (keyingi o'rinlarda — ekspert-kriminalistika bo'linmalari) ekspert-kriminalistika sohasida jismoniy va yuridik shaxslarga shartnoma asosida ekspertlik, biometrik identifikatsiya, ilmiy-tadqiqot va axborot xizmatlarini hamda sohaga oid boshqa pullik xizmatlarni ko'rsatish huquqini berish;

maxsus ilmiy-texnik va intellektual salohiyatga ega shaxslarni mutaxassis yoki texnik ishchi sifatida ekspert-kriminalistika bo'linmalariga shartnoma asosida jalb etish amaliyotini yo'lga qo'yish.

3. Belgilansinki, sud-ekspertlik faoliyati qamrovini kengaytirish hamda zamonaviy fan va texnikaning ilg'or yutuqlarini mamlakatimizda qo'llash amaliyotini joriy etish maqsadida ekspert-kriminalistika bo'linmalari tomonidan ekspertiza va tadqiqotlarning quyidagi yangi turlari o'tkazilishi yo'lga qo'yiladi:

a) 2022-yil yakuniga qadar:

video va fototexnika ekspertizasi, shu jumladan videoyozuvlarda qayd qilingan transport vositasining harakatlanish tezligini aniqlash ekspertizasi;

elektr ta'sirli qurollar ekspertizasi;

gazli qurollar ekspertizasi;

gaz-havo aralashmasi va fizik portlashlar ekspertizasi;

transport vositalariga o'rnatilgan gaz ballonlari portlashi ekspertizasi;

odam DNKsi biologik ekspertizasi;

maxsus texnika va transport vositalarini baholash ekspertizasi;

ozuq-ovqat mahsulotlari ekspertizasi;

b) 2023-yil yakuniga qadar:

raqamli ma'lumotlar bazasi ekspertizasi;

Internet tarmog'ida bulutli servislar ekspertizasi;

fonoskopiya ekspertizasi.

Ichki ishlar vazirligi (Y. Abdulxakov, A. Ikramov) ekspert-kriminalistika bo'linmalari faoliyatiga kiritilayotgan ekspertiza va tadqiqotlarning yangi turlari bo'yicha metodikalarni

ishlab chiqish hamda mazkur yo‘nalishlar bo‘yicha xodimlarni o‘qitishni tashkil etish choralarini ko‘rsin.

4. Quyidagilar:

O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Ekspert-kriminalistika bosh markazi to‘g‘risida nizom 1-ilovaga muvofiq;

Ichki ishlar organlarining ekspert-kriminalistika faoliyatini yanada takomillashtirish bo‘yicha “yo‘l xaritasi” 2-ilovaga muvofiq;

Ichki ishlar organlari ekspert-kriminalistika bo‘linmalarini 2022-yilda moddiy-texnika vositalari bilan ta‘minlash dasturi 3-ilovaga* muvofiq tasdiqlansin.

*** 3-ilova e‘lon qilinmaydi.**

Ichki ishlar vazirligi (Y. Abdulxakov, N. Turaxodjayev):

ikki oy muddatda 2022 — 2025-yillarga mo‘ljallangan ichki ishlar organlarining tergovga qadar tekshiruv, surishtiruv va dastlabki tergov faoliyatida ashyoviy dalillar bo‘yicha isbotlov bazasini mustahkamlash va raqamli axborot-qidiruv tizimlarini rivojlantirish konsepsiyasini ishlab chiqsin va tasdiqlasin;

2023-yil 1-yanvarga qadar manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda qonunga muvofiq shaxs, buyum va hodisalar to‘g‘risida olingan axborotlar bo‘yicha avtomatlashtirilgan kriminalistik axborot-qidiruv tizimini yaratish va joriy etish choralarini ko‘rsin;

2023-yil yakuniga qadar manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda sud-tergov faoliyatida ashyoviy dalil sifatida olingan sintetik turdagi giyohvandlik, shuningdek, psixotrop va kuchli ta‘sir etuvchi dori vositalarining kimyoviy tarkibi bo‘yicha markazlashgan axborot-qidiruv tizimini yaratish choralarini ko‘rsin;

2022-yil 1-dekabr kuniga qadar ekspert-kriminalistika bo‘linmalaridagi ish o‘rinlarini mehnat sharoitlari va asbob-uskunalarining jarohatlash xavfliligi yuzasidan qonunchilikda belgilangan tartibda attestatsiyadan o‘tkazishni ta‘minlasin.

5. Shunday tartib o‘rnatilsinki, unga muvofiq:

Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi Kriminalistik ekspertizalar kafedrasiga belgilangan tartibda tegishli sud ekspertizalari (daktiloskopik, trasologik, ballistik, sovuq qurollar, portret, xatshunoslik va boshqalar) va tadqiqotlarni o‘tkazish huquqi beriladi;

sohaning ilmiy-texnik salohiyatini oshirish maqsadida ekspert-kriminalistika bo‘linmalari xodimlari faoliyatini baholash va rag‘batlantirish tizimi “motivatsiya-sharoit-rag‘bat-natija” tamoyili asosida, mustaqil ekspertiza o‘tkazish huquqini beruvchi guvohnomalar soni, o‘tkazilgan ekspertizaning murakkabligi va jinoyatlarni fosh etishdagi hissasini qamrab oluvchi mezonlarga muvofiq tashkil etiladi.

Ichki ishlar vazirligi (A. Ikramov, R. Xatamov):

Ichki ishlar vazirligi Akademiyasida zamonaviy ekspert-kriminalistika jihozlari va texnik vositalar bilan jihozlangan o‘quv-laboratoriya kompleksini tashkil etish choralarini ko‘rsin va o‘quv jarayonida undan keng foydalanilishini ta‘minlasin;

2022/2023 o‘quv yilidan boshlab Ichki ishlar vazirligi Akademiyasining bakalavriat dasturi bo‘yicha ta‘lim tizimida “raqamli kriminalistika asoslari” fani o‘qitilishini yo‘lga qo‘ysin.

6. Belgilansinki, ekspert-kriminalistika bo'linmalari tomonidan pullik xizmatlar ko'rsatishdan tushadigan mablag'lar hamda fuqaroviy va xizmat qurollarini Davlat o'q-gilzotekasiga hisobga qo'yishdan tushadigan yig'imlar ichki ishlar organlarining budjetdan tashqari jamg'armalariga yo'naltiriladi va quyidagi maqsadlar uchun sarflanadi:

ashyoviy dalillar tadqiqotining zamonaviy usullari bo'yicha o'tkaziladigan ilmiy-tadqiqot va tajriba-sinov ishlarini moliyalashtirish;

ekspert-kriminalistika bo'linmalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, texnologik rivojlantirish, shu jumladan, laboratoriya jihozlari, sarflash materiallari va maxsus kriminalistik texnik vositalar xarid qilish;

shaxsga doir biometrik ma'lumotlar bo'yicha avtomatlashtirilgan identifikatsiya tizimlarining namunaviy va tajribaviy loyihalarini sinovdan o'tkazish;

ekspert-kriminalistika faoliyatini xalqaro standart talablari asosida sertifikatlash va tadqiqot laboratoriyalarini akkreditatsiyadan o'tkazish;

ekspert-kriminalistika faoliyatini amalga oshirish va maxsus kriminalistik laboratoriyalar ishini samarali tashkil etish maqsadida malakali, shu jumladan xorijiy mutaxassislarni shartnoma asosida jalb qilish;

ekspert-kriminalistika bo'linmalarining xodimlarini xorijiy yetakchi turdosh idora, markaz va oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy kriminalistik ekspertiza turlari bo'yicha o'qitish;

ekspert-kriminalistika bo'linmalarining xodimlari, ishchi va xizmatchilarini, ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik loyihalarini amalga oshirishda yaqindan ko'maklashgan fuqarolar va boshqa tashkilotlarning ilmiy xodimlarini moddiy rag'batlantirish;

xalqaro moliya institutlarining kreditlarini so'ndirish.

7. Sog'liqni saqlash vazirligi (B. Musayev) Ichki ishlar vazirligi (P. Bobojonov) bilan birgalikda uch oy muddatda jinoyatlar sodir etilishining yangi uslublari hamda ilg'or xorijiy tajribalarni inobatga olgan holda sud-tibbiy ekspertizalarni o'tkazish sohasini yanada takomillashtirish bo'yicha Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritilsin.

8. Ichki ishlar vazirligi (P. Bobojonov) ikki oy muddatda:

texnologik rivojlanish tendensiyalarini inobatga olgan holda, ekspert-kriminalistika bo'linmalarini zamonaviy texnika, axborot-kommunikatsiya tizimlari va maxsus vositalar bilan ta'minlash me'yorini tasdiqlasin;

manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda qonunchilik hujjatlariga ushbu qarordan kelib chiqadigan o'zgartirish va qo'shimchalar to'g'risida Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritilsin.

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim qarorlariga 4-ilovaga muvofiq o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilsin.

10. Belgilansinki, mazkur qarorda nazarda tutilgan chora-tadbirlarni amalga oshirish bilan bog'liq xarajatlar Ichki ishlar vazirligining asoslangan hisob-kitoblariga ko'ra har yili ajratiladigan budjet mablag'lari, Ichki ishlar vazirligining budjetdan tashqari mablag'lari, shuningdek, qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan amalga oshiriladi.

11. Mazkur qaror ijrosini samarali tashkil etishga mas'ul va shaxsan javobgar etib ichki ishlar vaziri P.R. Bobojonov va uning o'rinbosarlari Y. Abdulxakov, A. Ikramov, N. Turaxodjayev belgilansin.

12. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N. Aripov va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisi B.D. Islamov zimmasiga yuklansin.

O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 26.08.2015 yildagi O'RQ-393-son

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI AHOLINING SANITARIYA-EPIDEMIOLOGIK OSOYISHTALIGI TO'G'RISIDA

Qonunchilik palatasi tomonidan 2015-yil 15-iyulda qabul qilingan
Senat tomonidan 2015-yil 6-avgustda ma'qullangan

1-bob. Umumiy qoidalar

1-modda. Ushbu Qonunning maqsadi

Ushbu Qonunning maqsadi aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat.

Oldingi tahrirga qarang.

2-modda. Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi to'g'risidagi qonunchilik

Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi to'g'risidagi qonunchilik ushbu Qonun va boshqa qonunchilik hujjatlaridan iboratdir.

Agar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalari qo'llaniladi.

(2-modda O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli [Qonuni](#) tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

3-modda. Asosiy tushunchalar

Ushbu Qonunda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi — aholi sog'lig'ining holati bo'lib, bunda insonga yashash muhiti omillarining zararli ta'siri mavjud bo'lmaydi va uning hayot faoliyati uchun qulay shart-sharoitlar ta'minlanadi;

[Oldingi tahrirga qarang.](#)

davlat sanitariya nazorati — aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi to'g'risidagi qonunchilik buzilishlarining oldini olishga, ularni aniqlash va bartaraf etishga doir faoliyat;

(3-moddaning uchinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli [Qonuni](#) tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

insonning yashash muhiti — insonning hayot faoliyati shart-sharoitlarini belgilaydigan obyektlar, hodisalar va atrof-muhit omillari majmui;

sanitariya-gigiyena tadbirlari va epidemiyaga qarshi tadbirlar — yuqumli va parazitar kasalliklar paydo bo'lishining hamda tarqalishining oldini olishga va ularni bartaraf etishga qaratilgan tashkiliy, ma'muriy, muhandislik-texnik, tibbiy-sanitariya chora-tadbirlari hamda boshqa chora-tadbirlar;

sanitariya-epidemiologik vaziyat — aholi yashayotgan muhitining va sog'lig'ining muayyan hududdagi, ko'rsatilgan aniq vaqtdagi holati;

[Oldingi tahrirga qarang.](#)

sanitariya-epidemiologiya xizmati — aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi faoliyatni amalga oshiruvchi O'zbekiston Respublikasi Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati, uning tuzilmasiga kiruvchi hududiy boshqarmalari, tuman (shahar) bo'limlari va tashkilotlarini o'z ichiga olgan yagona tizim;

(3-moddaning yettinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 26-apreldagi O'RQ-685-sonli [Qonuni](#) tahririda — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 27.04.2021-y., 03/21/685/0373-son)

cheklovchi tadbirlar (karantin) — yuqumli va parazitar kasalliklar tarqalishining oldini olishga qaratilgan, xo'jalik faoliyati va boshqa faoliyatning alohida tartibini, aholi, transport vositalari, yuklar va (yoki) tovarlar harakatlanishining cheklanishini nazarda tutadigan ma'muriy, tibbiy-sanitariya chora-tadbirlari va boshqa chora-tadbirlar;

yuqumli va parazitar kasalliklar — insonga u yashayotgan muhitning biologik omillari ta'sir ko'rsatishi hamda kasallikka chalingan insondan yoki hayvondan sog'lom insonga kasallik yuqishi mumkinligi sababli paydo bo'ladigan va tarqaladigan inson kasalliklari.

2-bob. Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasini davlat tomonidan tartibga solish

4-modda. Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari

Aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari quyidagilardan iborat:

sanitariya-gigiyena tadbirlarini va epidemiyaga qarshi tadbirlarni ishlab chiqish hamda amalga oshirish;

davlat tomonidan sanitariya-epidemiologiya normalarining joriy etilishi;

aholining sanitariya madaniyati darajasini oshirish;

davlat sanitariya nazoratini amalga oshirish;

xalqaro hamkorlikni amalga oshirish.

5-modda. Sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari

Sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari davlat organlari hamda boshqa organlar, yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan rioya etilishi shart bo‘lgan aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi talablarni belgilaydigan hujjatlardir.

Oldingi tahrirga qarang.

Sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari O‘zbekiston Respublikasi Bosh davlat sanitariya vrachi tomonidan tasdiqlanadi.

Sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida majburiy tartibda huquqiy ekspertizadan o‘tkaziladi hamda ijobiy xulosa olinganidan keyin hisobga qo‘yiladi.

Sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlari, agar hujjatlarning o‘zida kechroq muddat ko‘rsatilmagan bo‘lsa, rasmiy e‘lon qilingan kundan e‘tiboran kuchga kiradi.

(5-moddaning ikkinchi qismi O‘zbekiston Respublikasining 2021-yil 14-yanvardagi O‘RQ-666-sonli Qonuniga asosan ikkinchi, uchinchi va to‘rtinchi qismlar bilan almashtirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 15.01.2021-y., 03/21/666/0032-son)

6-modda. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi vakolatlari

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi:

aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasida yagona davlat siyosatining amalga oshirilishini ta‘minlaydi;

aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi davlat dasturlarini tasdiqlaydi va amalga oshiradi;

davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlarining aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi faoliyatini muvofiqlashtirib boradi.